

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії

**Digital transformations and innovative technologies in the
economy: challenges, realities, strategies**

Матеріали

**II Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 17-19 травня 2023 р.)**

Суми
Сумський державний університет
2023

УДК [330.34+330.336](063)
Е45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 5 від 22 грудня 2023 р.)*

Е45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» (Суми, 17-19 травня 2023 року)/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 120 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transformations and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2023
© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Богдана Кравченко Ірина Плікус</i>	Розвиток електронної комерції в Україні: перспективи, виклики та тенденції розвитку у 2023 році.....	5
<i>Владислав Фукалов Ірина Плікус</i>	Організаційна взаємодія банківських установ з платіжними системами в Україні	9
<i>Анастасія Михайлович Ірина Плікус</i>	Управління інформаційною системою компанії в умовах діджиталізації.....	13
<i>Юрій Черненко Ігор Басанцов</i>	Впровадження цифрових технологій для ефективного застосування громадського контролю в управлінні державними програмами в Україні.....	16
<i>Олена Журавка Анна Сілюченко</i>	Особливості діяльності пенсійного фонду України та шляхи вдосконалення пенсійного забезпечення.....	20
<i>Вероніка Літовцева Марина Бречко</i>	Розвиток електронного уряду як чинник подолання недовіри до цифрових фінансових послуг.....	24
<i>Людмила Рябушка Юлія Гончарова</i>	Особливості реалізації фіскальної політики держави на засадах цифровізації.....	27
<i>Олена Журавка Ірина Кожушко</i>	Теоретичні підходи до управління страховим портфелем страхової компанії.....	29
<i>Anastasiia Samoilikova Bondarenko Vladyslav</i>	“Business – education – science” coopetition as a factor of digital transformation: impact assessment.....	33
<i>Світлана Похилько Анна Єременко</i>	Міжнародна експансія українського фінтеху та особливості його захисту під час війни.....	36
<i>Гліб Харченко</i>	CRM-система як інструмент підвищення ефективності малого бізнесу.....	39
<i>Дарина Акоюн</i>	Відкритий банкінг як інновація на фінансовому ринку.....	42
<i>Олена Криклій</i>	Ключові аспекти банківського менеджменту в умовах війни.....	46

<i>Євгенія Мордань</i> <i>Анастасія Хилько</i>	Фінтех та його вплив на сучасний стан фінансової системи.....	49
<i>Надія Дехтяр</i> <i>Вікторія Гончарова</i>	Особливості формування місцевих бюджетів в умовах цифровізації бюджетного процесу.....	53
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Руслана Чухно</i>	Транспарентність як механізм оптимізації фінансової діяльності підприємства.....	55
<i>Євгенія Мордань</i> <i>Анастасія Пасько</i>	Діджиталізація фінансової сфери в умовах воєнного стану.....	58
<i>Володимира Піддубна</i> <i>Ірина Плікус</i>	Краудфандинг як інноваційний інструмент залучення інвестицій у малому бізнесі.....	62
<i>Олена Криклій</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Владислав Батанін</i>	Управління ліквідністю банку в умовах воєнного стану.....	65
<i>Павло Рубанов</i> <i>Вікторія Білошанка</i>	Аналіз підходів до впровадження цифрових валют центральних банків.....	68
<i>Тетяна Палаженко</i>	Аналіз сучасних платіжних систем в Україні....	72
<i>Павло Рубанов</i> <i>Владислав Шенкаренко</i>	Сучасний стан, особливості і проблеми розвитку необанків.....	76
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Євгеній Пігуль</i>	Роль цифрових інновацій у забезпеченні економічної безпеки держави.....	80
<i>Ганна Заволодько</i> <i>Олександра Харченко</i> <i>Злата Тягунова</i>	Очікування споживачів хліба серед покоління IGEN (1997-2010): результати аналізу.....	82
<i>Людмила Рябушка</i> <i>Валерія Шалапчук</i>	Цифрові аспекти фіскального регулювання доходів.....	87
<i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Liliia Derkach</i>	The conceptual-categorical framework of organization's financial security.....	89
<i>Олена Журавка</i> <i>Олексій Шаповал</i>	Теоретичні основи фінансової прозорості місцевих бюджетів.....	92
<i>Kuan Zhang</i>	Tiktok live streaming marketing in E-commerce....	96
<i>Yevhen Nikitchenko</i>	Use of AI predictive analytics to modulate foreign economic activity of business structures.....	98

<i>Наталія Пігуль</i> <i>Артем Скоробагатий</i>	Роль цифровізації у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств корпоративного сектору.....	101
<i>Ірина Теницька</i> <i>Ярина Самусевич</i> <i>Дмитро Галинський</i>	Інноваційні технології екологічного моніторингу діяльності промислових підприємств.....	103
<i>Олексій Захаркін</i> <i>Сергій Подосинніков</i>	Вартісні показники інноваційних компаній цифрового сектору.....	106
<i>Daria Tymoshuk</i> <i>Viktoriia Shepurko</i>	Electronic business and small and medium-sized enterprises: advantages and disadvantages.....	108
<i>Serhii Tiutiunuk</i>	Key forecasts and prospects for green energy transition	115
<i>Denys Kolomiiets</i>	Managing enterprise financial security in the context of digital innovation.....	118

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМ ПОРТФЕЛЕМ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Журавка Олена Сергіївна,

к. е. н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Кожушко Ірина Олександрівна,

студентка,

Сумський державний університет, м. Суми

Зважаючи на сучасні умови поглиблення інтеграційних процесів та посилення конкуренції серед учасників страхового ринку все більш актуальним стає питання фінансового захисту страхових компаній від існуючих та потенційних загроз. У свою чергу, ключовим елементом у процесі забезпечення фінансової стійкості страховика є формування страхового портфелю з дотриманням оптимальної структури, яка б дозволила максимізувати прибуток компанії за умови прийнятного рівня ризику [3].

Залежно від переліку цілей та завдань, а також з огляду на основні функції, що виконує страховий портфель страхової компанії можемо виокремити декілька найбільш вагомих етапів управління ним (рис. 1). Крім того, страховий портфель потребує постійного аналізу, контролю та регулювання з метою дотримання його оптимальної структури та забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. З огляду на це, можемо виділити найбільш вагомий етапи управління страховим портфелем [1-3]:

- формування страхового портфелю у відповідності до обраної моделі, типу та виду;
- управління ризиками, що пропонуються на страхування;
- управління ризиками, що вже прийняті на страхування;
- оптимізація страхового портфелю.

Загалом, перший етап управління страховим портфелем повністю збігається з процесом реалізації стратегічних завдань щодо управління ним. Тобто, іншими словами, це етап на якому здійснюється розробка та попереднє формування страхового портфеля. Відповідно, наступні етапи управління страховим портфелем стосуються саме поточної діяльності компанії і в загальному полягають у застосуванні низки актуарних методів, технічних прийомів та іншого інструментарію управління ризиками, що приймаються на страхування і вже перебувають у межах відповідальності страховика [2].

Найбільш фундаментальним етапом у процесі управління страховим портфелем є саме перший етап, на якому закладається основа для подальшої діяльності компанії, а саме здійснюється вибір способу управління, типу та виду страхового портфелю за структурою. У першу чергу компанія має

приділити особливу увагу у розрізі моделей управління: активна або пасивна. За активної моделі управління страховим портфелем компанія проводить ретельний відбір ризиків, що приймаються на страхування з урахуванням змін попиту та дохідності на ринку. За умови ж вибору пасивної моделі управління страховим портфелем страховик формує диверсифіковану структуру страхового портфелю з «класичним» набором пропонованих послуг [1].

Також важливим для подальшого ефективного функціонування страхової компанії є етап вибору типу страхового портфеля. Загалом, страховий портфель може бути трьох видів: агресивний (страховий портфель з високим рівнем ризику, високою дохідністю, але, разом з тим, низькими показниками фінансової стійкості), консервативний (страховий портфель з низьким ступенем ризику, низькою дохідністю, але достатнім рівнем фінансової стійкості) або диверсифікований (страховий портфель, що характеризується поміркованим рівнем ризиковості, дохідності та фінансової стійкості [2].

Іншою класифікацією страхового портфелю страхової компанії та, одночасно, наступним кроком у розрізі першого етапу управління ним є визначення виду страхового портфеля за структурою: класичний, спеціалізований або комбінований. У свою чергу визначення структури страхового портфелю відбувається за питомою вагою груп однорідних ризиків, що включені до нього.

Класичний страховий портфель є найбільш поширеним серед вітчизняних страхових компаній. Для нього зокрема характерним є досить широкий набір видів страхових ризиків, які, при цьому є незначними. На противагу класичному деякі страхові компанії формують спеціалізований страховий портфель, до якого більшою мірою включаються саме рідкісні, несистематичні ризики. Певним поєднанням наведених підходів є утворення комбінованого страхового портфелю, що передбачає наявність у його структурі як традиційних, так і певної частки нових спеціалізованих видів страхування. Також комбінованим страховим портфелем можемо вважати такий, що складається суто з традиційних видів страхування, але з суттєвим переважанням певного одного виду.

Отже, страхові компанії на першому етапі управління страховим портфелем в першу чергу мають визначити головну мету своєї діяльності на ринку – максимізація прибутку, забезпечення фінансової стійкості, захоплення або збереження частки страхового ринку, тощо. В залежності від поставлених цілей у подальшому формується провідний портфель та здійснюється управління ним відповідно до обраної моделі (активної або пасивної).

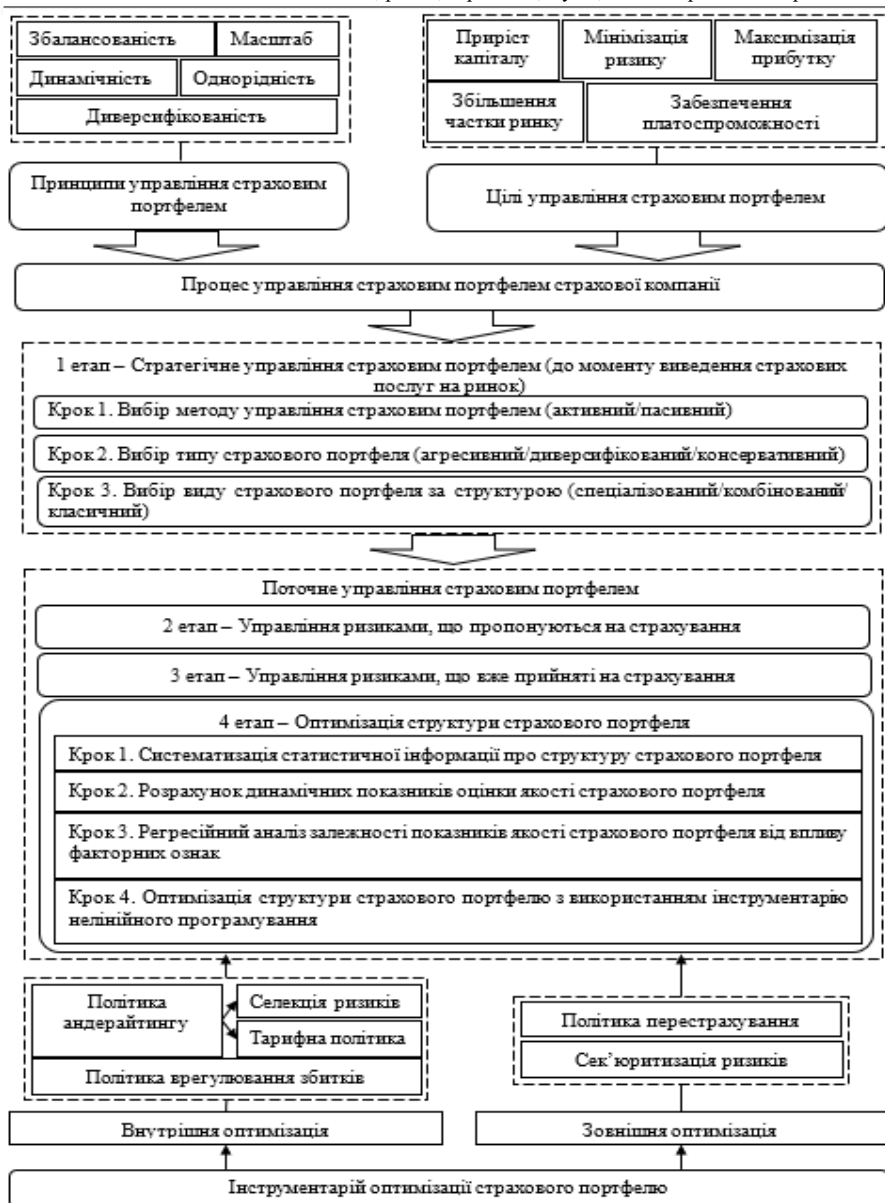

Рисунок 1 – Алгоритм управління страховим портфелем страхової компанії
Джерело: систематизовано автором на основі [1-3].

Наступний другий етап управління страховим портфелем зводиться до управління страховою компанією ризиками, що пропонуються на страхування. Тобто, іншими словами, на даному етапі відбувається селекція ризиків у відповідності до можливостей страховика взяти їх у свою відповідальність, а також розробка та впровадження тарифної політики, застосування певного набору маркетингових заходів з метою формування страхового портфелю [3].

Після формування страхового портфелю з відповідними характеристиками на першому та другому етапах виникає необхідність в управлінні ризиками, що вже прийняті на страхування компанією, що є головним завданням третього етапу. Реалізація даного аспекту здійснюється з використанням широкого спектру інструментів перестраховання та інших механізмів часткової передачі ризику. Крім того, важливим напрямом діяльності страховика на етапі управління страховим портфелем є розробка та впровадження ефективної політики врегулювання реалізованих збитків.

Говорячи про процес управління страховим портфелем страхової компанії варто зазначити, що він є неперервним та потребує постійних дій зі сторони страховика, спрямованих на забезпечення оптимальної структури страхового портфелю. З огляду на це, наступним і одним з найбільш відповідальних етапів управління, який до того ж відбувається на довготривалій основі, є оптимізація страхового портфелю, яка відбувається у відповідності до спеціального алгоритму.

Так, першим кроком є збір та систематизація статистичної інформації у розрізі характеристики структури страхового портфелю на основі якої компанія може проводити розрахунки та робити висновки з достатнім рівнем достовірності. Наступним кроком є розрахунок динамічних показників оцінки страхового портфелю. Зокрема проводиться розрахунок середніх значень коефіцієнтів, що характеризують страховий портфель. Наступним кроком у розрізі четвертого етапу управління страховим портфелем є регресійний аналіз залежності розрахованих коефіцієнтів, що характеризують страховий портфель від впливу на них варіації факторних ознак (зокрема у даному аспекті за факторні ознаки доцільно прийняти питому вагу кожного окремого виду страхування, який входить до страхового портфелю компанії). Результатом застосування цього алгоритму є оптимізація структури страхового портфелю з використанням інструментарію нелінійного програмування [3]. Загалом, систематизувавши результати проведених розрахунків та нелінійного програмування страхова компанія отримує реальну можливість щодо формування оптимальної структури її страхового портфелю та подальшого моніторингу даного аспекту.

Список використаних джерел

1. Кузьменко, О. Г. (2016). *Управління страховим портфелем компанії в процесі трансформації фінансового ринку* : дис. канд. екон. наук : 08.00.08. Суми: Українська академія банківської справи, 216 с.
2. Dacorogna, M. (2018). Achange of paradigm for the insurance industry. *Annals of Actuarial Science*, Vol. 12, no. 2. P. 211–232. URL: <https://doi.org/10.1017/s1748499518000040> (date of access: 16.05.2023).
3. Oliynyk, V. (2015). Modeling of the optimal structure of insurance portfolio. *Problems and Perspectives in Management*, Vol. 13, no. 2. P. 230–234.